

Republic of the Philippines
Department of Education
Region V – Bicol
MORENO INTEGRATED SCHOOL
Camarines Norte

Eco Athletic Field, F. Pimentel Ave., ☎camarines.norte@deped.gov.ph
☎(054) 440-1772/(054) 440-4464

ARALING PANLIPUNAN 10
Quarter 4

Oras	Grado at Pangkat	Petsa
12:30PM – 1:15PM 1:15PM – 2:00PM 2:45PM – 3:30PM	Baitang 10 – Peaceful Baitang 10 – Discerning Baitang 10 – STE B	Marso 3, 2025

I. LAYUNIN	
A. Pamantayang Pangnilalaman	Ang mga mag-aaral ay may pag-unawa sa kahalagahan ng pagkamamamayan at pakikilahok sa mga gawaing pansibiko tungo sa pagkakaroon ng pamayanan at bansang maunlad, mapayapa, at may pagkakaisa.
B. Pamantayan sa Pagganap	Ang mga mag-aaral ay nakagagawa ng pananaliksik tungkol sa kalagayan ng pakikilahok sa mga gawaing pansibiko at politikal ng mamamayan sa kanilang pamayanan.
C. Mga Kasanayan Pagkatuto/ Mga Tiyak na Layunin	Sa pagtatapos ng aralin, ang mga mag-aaral ay inaasahang: a. naipaliliwanag ang kahulugan at mga uri ng karapatan; b. naipahahayag ang kahalagahan ng pagsusulong ng karapatang pantao; at c. naipapakita ang husay sa pagtugon sa suliranin sa paglabag sa karapatang pantao sa pamamagitan ng pagsusulat ng isang bukas na liham.

II. NILALAMAN (Paksa, Kagamitan at Sanggunian)	
Paksa	Modyul 2: Pagsusulong at Pangangalaga sa Karapatang Pantao

III. Mga Kagamitang Panturo		
A. Sanggunian	1. Mga pahina ng gabay ng guro:	AP10_Module 2 (pp. 1-10)
	2. Mga pahina sa kagamitang pang mag-aaral:	AP10_Module 2 (pp. 1-10)
	3. Mga pahina sa teksbuk:	N/A
	4. Karagdagang kagamitan mula sa portal ng learning resources	N/A
B. Iba pang Kagamitang Panturo		Laptop, PowerPoint presentation

IV. PAMAMARAAN		
A. Panimulang gawain, balik-aral sa nakaraang aralin/o pagsisimula ng bagong aralin	Gawain ng guro	Gawain ng mag-aaral
	a. Pagbati Magandang hapon, Grade 10 students! b. Pagdarasal Bago natin simulan ang klase ngayong araw, tayong muna ay manalangin.	Magandang hapon din po, ma'am Angel! Sa ngalan ng Ama, at ng Anak, at ng Espiritu Santo, Amen. Panginoon, pinupuri at pinasasalamatan Ka po namin sa araw na ito.

	<p>Bago umupo, mangyaring pulutin ang anumang kalat na makikita sa inyong paligid.</p> <p>c. Pagtse-tsek ng mga liban sa klase Mula sa kalihim ng klaseng ito, mayroon bang liban sa klase natin ngayong araw?</p> <p>Maraming salamat!</p> <p>d. Pagbibigay ng palatuntunan sa klase Upang mapanatili ang kaayusan sa klaseng ito, mayroon akong inihandang mga palatuntunin sa klase.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Makinig sa nagsasalita. 2. Iwasan ang pakikipag-usap sa kaklase. 3. Iwasan ang paggamit ng cellphone kung hindi naman kinakailangan. 4. Itaas ang kamay kung may nais ipabatid o nais bigyang linaw. 5. Kapag tinawag upang magbasa, ang mag-aaral ay inaasahang makapagbibigay ng kanyang hinuha mula sa kanyang binasa. <p>Malinaw ba ang mga palatuntunan sa klase?</p> <p>e. Balik-aral Bago tayo tumungo sa ating mahabang pagsusulit para sa pagtatapos ng Modyul 2, ating balikan ang inyong natutunan sa loob ng isang linggo habang kayo ay nasa <i>modular mode of learning</i>.</p> <p>Mahusay!</p> <p>May nais pa ba kayong idagdag?</p>	<p>Nagpapasalamat po kami sa panibagong araw na ito upang kami ay matuto. Nawa po ay patuloy Mo po kaming gabayan at ingatan. Amen.</p> <p>Sa ngalan ng Ama, at ng Anak, at ng Espiritu Santo, Amen.</p> <p>Magandang hapon po. Ikinalulugod ko pong sabihin na wala pong liban sa klase natin ngayong araw.</p> <p>Opo!</p> <p>Noong nakaraang linggo, ilan sa mga bagay na natutunan namin ay ang kahulugan at uri ng karapatan. Ayon sa Universal Declaration of Human Rights (UDHR), ang rights o mga karapatan ay mahalagang salik na bumubuo sa buhay panlipunan ng bawat indibidwal. Ang dalawang uri ng karapatan ay ang natural rights o likas na karapatan at legal rights o mga karapatang kinikilala at pinaairal ng estado.</p> <p>Nabanggit din po doon ang tatlong kategorya ng legal rights. Ito ay ang civil rights, political rights at economic rights.</p> <p>Naroon din po ang mga paglabag ng karapatang pantao sa iba't ibang panig ng mundo gaya ng genocide killing, rape,</p>
--	--	---

	Mahusay! Kitang-kita na talagang mayroon kayong natutunang aral mula sa ating tinalakay kahapon.	pang-aalipin, EJK at iba pa gayon din ang mga epekto nito sa iba't ibang aspektong panlipunan.
B. Paghahabi sa layunin ng aralin	<p>Sa pagtatapos ng aralin, ang mga mag-aaral ay inaasahang:</p> <ol style="list-style-type: none"> naipaliliwanag ang kahulugan at mga uri ng karapatan; naipahahayag ang kahalagahan ng pagsusulong ng karapatang pantao; at naipapakita ang husay sa pagtugon sa suliranin sa paglabag sa karapatang pantao sa pamamagitan ng pagsusulat ng isang bukas na liham. 	
C. Pag-uugnay ng mga halimbawa sa bagong aralin	N/A	
D. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #1	N/A	
E. Pagtalakay ng bagong konsepto at paglalahad ng bagong kasanayan #2	N/A	
F. Paglinang sa kabihasaan (tungo sa Formative Assessment)	<p><i>Pagpapasa ng mga gawaing ibinigay ng guro noong nakaraang linggo at pagtawag sa dalawa o higit pang mag-aaral upang magbahagi ng kanilang mga ginawa.</i></p> <p>Gawain A. Pagbuo ng Motto/Taglina PANUTO: Sa short bond paper, bumuo ng isang motto o tagline na maaaring gamitin ng Commission on Human Rights (CHR) at ng buong sambayanang Pilipino sa pagtugon sa usapin ng pagsusulong at pangangalaga sa karapatang pantao. Magsulat ng maikling pagpapaliwanag sa nabuong motto o tagline. Ibatay ang output sa pamantayan sa pagbibigay ng iskor.</p> <p>Gawain B. Pagsulat ng Bukas na Liham PANUTO: Sa short bond paper, magsulat ng isang bukas na liham para sa pamahalaan tungkol sa pagtugon sa usapin ng pagsusulong at pangangalaga sa karapatang pantao. Ibatay ang output sa pamantayan sa pagbibigay ng iskor.</p>	
G. Paglalapat ng aralin sa pang-araw-araw na buhay	Bilang isang mamamayan, ano ang kahalagahan ng pagsusulong ng karapatang pantao?	
H. Paglalahat ng aralin	N/A	

<p>I. Pagtataya ng aralin</p>	<p>Panuto: Basahin nang mabuti ang bawat pahayag. Isulat ang inyong kasagutan sa patlang gamit ang MALALAKING TITIK.</p> <p>A. IDENTIFICATION</p> <p>_____ 1. Ito ay tumutukoy sa dokumento na nagsasaad ng pundamental na karapatang pantao na nararapat na kilalanin at pangalagaan ng lahat ng mga bansa.</p> <p>_____ 2. Mga karapatang nagbibigay ng pang-ekonomiyang seguridad sa mamamayan.</p> <p>_____ 3. Mga karapatang nagbibigay ng pagkakataon sa mamamayan ng estado na magkaroon ng maayos na buhay sa lipunang kinabibilangan.</p> <p>_____ 4. Tumutukoy sa karapatan ng mamamayang makilahok at maging bahagi ng mga prosesong pampolitika.</p> <p>_____ 5. Tumutukoy sa mga karapatang kinikilala at pinaiiiral ng estado.</p> <p>A. MULTIPLE CHOICE</p> <p>_____ 6. Tawag sa pandaigdigang batas na naglalatag ng obligasyon ng lahat ng pamahalaan sa pagtataguyod, pagkilala, at pangangalaga sa karapatan at kalayaan ng lahat ng kanilang mamamayan</p> <p>A. International Human Rights Law</p> <p>B. International Peace Treaty</p> <p>C. UN Declaration on the Rights of a Child</p> <p>D. Universal Declaration of Human Rights</p> <p>_____ 7. Ito ay karapatang tinataglay ng isang indibidwal mula sa batayan ng kaniyang pagiging tao anuman ang kanyang katayuan, kalagayan, at kinabibilangang sektor sa lipunan.</p> <p>A. Karapatang Moral</p> <p>B. Karapatang Pang-ekonomiko</p> <p>C. Karapatang Pantao</p> <p>D. Karapatang Pampolitika</p> <p>_____ 8. Ang karapatang pantao ay hindi dominasyon ng sinumang indibidwal o</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS 2. ECONOMIC RIGHTS 3. CIVIL RIGHTS 4. POLITICAL RIGHTS 5. LEGAL RIGHTS 6. A 7. C 8. C 9. B 10. A 11. A 12. C 13. B 14. D 15. A 16. B 17. B 18. D 19. C 20. C
-------------------------------	---	--

pangkat ng tao. Ito ay likas na pangkalahatan at walang anumang pagtatangi. Aling katangian ng karapatang pantao ang inilalarawan ng pahayag?

- A. Irrevocable
- B. Limited
- C. Universal
- D. Inalienable

___ 9. Patuloy na lumalawak at dumarami ang karapatang pantao sa paglipas ng panahon batay sa politikal, sosyal, at pang-ekonomikong pagbabago at kaunlaran ng estado. Aling katangian ng karapatang pantao ang inilalarawan ng pahayag?

- A. Essential
- B. Dynamic
- C. Absolute
- D. Humane

___ 10. Ang mga pangunahing halimbawa ng karapatang ito ay ang karapatang bumuto, karapatang mahalal, karapatang maging pampublikong opisyal, at karapatang pumuna sa pamahalaan.

- A. Political Rights
- B. Economic Rights
- C. Moral Rights
- D. Natural Rights

___ 11. Tawag sa anyo ng paglabag sa karapatang pantao kung saan nagiging laganap ang pamamaslang ng mga awtoridad ng pamahalaan sa mamamayan nang hindi dumaraan sa prosesong legal at hudisyal.

- A. Extrajudicial Killings
- B. Political Killings
- C. Honor Killings
- D. Genocide Killings

___ 12. Ang mga pangunahing halimbawa ng karapatang ito ay karapatang maghanapbuhay, karapatang mabigyan ng tama at makatarungang sahod, karapatang magpahinga, at karapatang magkaroon ng seguridad at kaligtasan sa trabaho.

- A. Natural Rights
- B. Political Rights
- C. Economic Rights
- D. Moral Rights

___ 13. Isang dokumentong nagsasaad ng pundamental na karapatang pantao na nararapat na kilalanin at pangalagaan ng lahat ng mga bansa.

- A. Un Declaration on the Rigts of a Child
- B. Universal Declaration of Human Rights
- C. International Peace Treaty
- D. International Human Rights Law

____14. Bilang isang kabataan, paano ka makakatulong sa pangangalaga at pagsulong ng karapatang pantao?

- A. Pagbutihin ang iyong pag-aaral at huwag sumali sa anumang organisasyong pangkabataan upang magkaroon ng tahimik na buhay.
- B. Ituon ang iyong panahon at oras sa paglalaro at ipaalam sa iyong mga magulang at pamayanan na ito ay bahagi ng iyong karapatan bilang isang bata.
- C. Gugulin ang iyong sarili sa pagiging bata at huwag makialam sa mga gawain at usapin ng matatanda at pamahalaan tungkol sa pagtataguyod ng karapatang pantao.
- D. Alamin ang iyong mga karapatan at kalayaan at makibahagi sa mga programa at proyekto sa iyong pamayanan na nauukol sa pagsusulong ng karapatang pantao.

____15. Alin sa sumusunod na pahayag ang nagsasaad ng legal at pormal na pagtalima ng Pilipinas sa International Human Rights Laws and Conventions at Universal Declaration of Human Rights?

- A. Itinakda ang Saligang Batas ng Pilipinas ang Pagsusulong at pangangalaga nito sa karapatang pantao.
- B. Mararahas at mabibigat ang kaparusahan ng Pilipinas sa mamamayan nitong lumalabag sa batas.
- C. Aktibo ang Pilipinas sa mga pandaigdigang kumperensiya para sa kaunlarang panlipunan at pang-ekonomiya ng mamamayan.
- D. Nakikipag-ugnayan at nagsusumite ng ulat ang pamahalaan ng pilipinas sa United Nations tungkol sa kalagayan ng ekonomiya sa bansa.

____16. Ano ang maaaring maging implikasyon ng pagsusulong at pangangalaga sa karapatang pantao sa kalagayan at katayuan ng pamahalaan sa isang bansa?

- A. Nagiging mayaman at maimpluwensiya ang bansa sa iba't ibang bahagi ng mundo dahil sa katanyagan.
- B. Nagbubunga ito ng mataas na tiwala ng mamamayan at ibang bansa sa pamahalaan at mga institusyon nito.
- C. Maaaring maging kapantay ng pamahalaan sa kapangyarihan ang mga maimpluwensiyang bansa.
- D. Umiiral ang katahimikan at kaayusan sa buong bansa dahil sa takot ng

mamamayan sa malupit na batas at kaparusahan.

____ 17. Paano tuwirang nakaaapekto sa kalagayan ng pamayan ang paglabag sa karapatang pantao?

A. Mawawalan ng pagkakataon ang mga biktima na mapaunlad ang kanilang sarili sapagkat ipinagkakait sa kanila ang kanilang mga karapatan at kalayaan.

B. Magbubunga ito ng paglaganap ng kawalan ng katiyakan sa seguridad at kaligtasan ng mamamayan sa lipunan dahil sa takot at banta ng karahasan at kaguluhan.

C. Napahihina nito ang impluwensiya at popularidad ng pamahalaan ng bansa sapagkat nawawalan ng tiwala ang ibang bansa sa kakayahan ng pamahalaan at institusyon.

D. Magdudulot ito ng sikolohikal at mental na pagpapahirap sa mga indibidwal na biktima ng karahasan at paglabag sa karapatang pantao gayundin sa kanilang pamilya.

____ 18. Paano tuwirang nakaaapekto sa ugnayan ng mamamayan at pamahalaan ang paglalaganap ng paglabag sa karapatang pantao sa iba't ibang aspektong panliunan?

A. Ang ganitong kalagayan ay maaaring magbunga ng paghina ng katatagang pampolitika ng isang bansa.

B. Ang “Kultura ng Karahasan” ay magbubunga ng kawalan ng “rule of law” dahil sa laganap na paglabag sa itinatakhang batas.

C. Nakatatanggap ng matinding presyur sa loob at labas ng bansa ang pamahalaan ng isang lipunang laganap ang paglabag sa karapatang pantao.

D. Maaaring mawalan ng tiwala ang mamamayan sa pamahalaan at mga institusyon nito dahil sa kawalan nito ng kakayahang maitaguyod ang karapatang pantao.

____ 19. Bakit mahalaga ang pagiging laganap ng pagsusulong sa pangangalaga ng pamahalaan at lipunan sa karapatang pantao?

A. Nagbibigay ito ng pagkakataon sa mamamayan na mamuhay nang may karangyaan, katapangan, at katalinuhan.

B. Nahihikayat ito ng mga banyaga na sumailalim sa proseso ng naturalisasyo upang sila ay maging mamamayan din ng batas.

C. Nagbibigay ito ng kalayaan at pantay na pagkakataon para sa lahat ng

	<p>mamamayan na paunlarin ang kanilang sarili sa iba't ibang aspekto at larangan.</p> <p>D. Nagiging pagkakataon ito sa bansa upang mahangaan at maging tanyag sa iba't ibang panig ng mundo dahil sa pagsusulong at pangangalaga sa karapatang pantao.</p> <p>____20. Bilang isang indibidwal na kasapi ng lipunan, paano mo mapapangalagaan at maisusulong ang iyong karapatang pantao?</p> <p>A. Palakasin ang pangangatawan sapagkat mas mainam nang ikaw ang nang-aapi kaysa ikaw ang inaapi.</p> <p>B. Maging maingat at agresibo sa pagpapahayag ng iyong saloobin at hinaing sa iyong social media account upang makuha ang atensiyon ng iba.</p> <p>C. Alamin at suriin ang iyong mga karapatan at kalayaan bilang isang indibidwal at mamamayan upang magsilbing sandigan sa anumang tangka ng paglabag rito.</p> <p>D. Palakasin at palawakin ang inyong impluwensiya at koneksiyon sa mataas na opisyal ng bansa upang magkasiguro na ikaw ay protektado sa paglabag ng karapatang pantao.</p>	
J. Takdang-aralin/ Karagdagang Gawain		
V. MGA TALA		
VI. PAGNINILAY		
A. Bilang ng mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.		
B. Bilang ng mag-aaral na nangangailangan ng iba pang Gawain para sa remediation.		
C. Nakatulong ba ang remedial? Bilang ng mag-aaral na nakaunawa sa aralin.		
D. Bilang ng mag-aaral na magpapatuloy sa remedial.		
E. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong ng lubos? Paano ito nakatulong?		

F. Ano ang suliraning aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punung guro at superbisor?	
G. Anong kagamitang panturo ang aking nadibuho na nais kong ibahagi sa mga kapwa ko guro?	

Inihanda ni:

Iwinasto ni:

Siniyasat ni:

ANGELINE CRISTINE R. DOLZ
Pre-Service Teacher

JHENY P. VILLACRUZ
Master Teacher I

DARYL I. QUINTO
Head Teacher III – AP Dept.